НАРОДНО СЪБРАНИЕ
№ 48-354-04-55
Дата 23 / 01 2023 г.

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-Н ВЕЖДИ РАШИДОВ

17 87

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ
ВЪПРОСИ
Г-Н РАДОМИР ЧОЛАКОВ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 80, ал. 1, във връзка с чл. 78, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме предложение за изменение и допълнение на приетия на първо гласуване на 20 януари 2023 г. законопроект за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, № 48-354-01-11, внесен от Десислава Вълчева Атанасова и група народни представители на 12.01.2023 г., както следва:

1. В чл. 6 ал. 3 се отменя.

2. В чл. 30, ал. 2 се изменя така:

„(2) Омбудсманът извършва проверка на място на работата на звеното – външен канал за подаване на сигнали, която включва преглед за спазването на сроковете за обработка на сигналите, качеството на взаимодействие между Комисията и другите компетентни органи по чл. 21, съответствието на регистрите със закона и други аспекти от дейността на Комисията, позволяващи оценка на нейната ефективност по отношение на работата със сигналите. При извършването на проверката се осигурява пълен достъп до работата на звеното по чл. 22.

3. В чл. 33 се създава ал. 2:

„(3) Компетентните органи по чл. 20, ал. 1 дават задължителни предписания за преустановяване на увреждащите действия по ал. 1 до приключване на извършената от тях проверка.“

4. В чл. 43, т. 1 накрая думите „чл. 34“ се заменят с „чл. 33“.

5. В Преходните и заключителни разпоредби се създава нов § 6:

§ 6. В Правилник за организацията и дейността на омбудсмана (обн. ДВ. бр.71 от 2012г., доп. бр. 53 от 2018 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 9, ал. 1:

а) създава се нова т. 18:

„18. извършва външен одит на дейността по работа със сигнали и защита на сигнализиращите лица по Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения.“;

б) досегашната т. 18 става т. 19.

2. В чл. 10 се създава ал. 4:

„(4) За обезпечаване на дейностите по чл. 9, ал. 1, т. 18 се създава нов специализиран отдел.“

МОТИВИ:

Според Европейската комисия ограничението по чл. 6, ал. 3 поражда сериозни опасения, тъй като ограничава ситуациите, при които се предоставя защита. Лицата, подаващи сигнали, трябва да основават преценката си на обстоятелствата и информацията, с която разполагат. Фактът, че те не разполагат с някои подробности, не трябва да възпрепятства подаването на сигнали от самото начало.

Законът за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения има за основна цел да създаде механизми за ефективна защита на правата и свободите на гражданите при транспониране на Директива 2019/1937 в българското законодателство. Оценката за наличието на подобни механизми не може да бъде обективна при извършена най-малко веднъж годишно проверка за работата на външния канал за подаване на сигнали. Поради това се предлага от редакцията на ал. 2 на чл. 30 от законопроекта да отпаднат думите „не по-рядко от веднъж годишно“.

Одитните функции не са присъщи на омбудсмана предвид конституционния му мандат като защитник на правата и свободите на гражданите. Поради това се предлага от редакцията на ал. 2 на чл. 30 от законопроекта да отпаднат думите „поддържането на регистрите“ и да се заменят със „съответствието на регистрите със закона“. Същността на одитната дейност на омбудсмана е да прави оценка за обективното съответствие на предвидените регистри със законовите изисквания от гледна точка на правата на сигналоподателите, а не относно техническата им поддръжка. С оглед извършване на възложените правомощия е необходимо изрично да се предвиди и предоставянето на пълен достъп до работата на звеното по чл. 22 от закона.

Няма изискване за класифицирането на сигналите в законопроекта. Разпоредбата на чл. 29 предвижда съобразяване със Закона за защита на класифицираната информация само по отношение на публикуваната от Комисията за защита на личните данни информация за брой на постъпилите сигнали, брой на извършените проверки и резултата от тях и отчет за финансовите постъпления от събрани глоби и имуществени санкции при установени финансови щети. Класифицирането на сигналите е в противоречие с духа на Директивата и с идеята за публично оповестяване на информация за нарушения, съдържащо се и в наименованието на нормативния акт.

По отношение на служителите на звеното по чл. 22 от закона към Комисията за защита на личните данни няма условие да отговарят на изискванията на Закона за защита на класифицираната информация, такова е предвидено само за служителите в институцията на омбудсмана, извършващи проверка на работата на външния канал за подаване на сигнали и разглеждащи жалби срещу Комисията за защита на личните данни за неосигурена защита или нарушения на поверителността на информацията за подателите на сигнали.

Предлага се това изискване да отпадне предвид липсата на изискване за класифициране на сигналите и тъй като всички служители на институцията на обществения защитник декларират конфиденциалност относно получената по служебен път информация. Също така дейността им се предвижда да бъде одитиране на работата на звеното, приемащо сигнали. При разглеждането на жалбите предвид възможността да бъдат засегнати широк кръг от права, се очаква да вземат участие и да изготвят препоръки служители от различните отдели на администрацията на омбудсмана.

Към настоящия момент, администрацията на омбудсмана не разполага с достатъчна обезпеченост като експертен потенциал, човешки и финансови ресурси за осъществяване на посочената в чл. 30 на проекта за закон одитна дейност, която е предвидено да включва както проверки на място, така и работа със сигнали и жалби на граждани за нарушени техни права от Комисията. Съвкупността от нови правомощия и задачи налага създаването на специализиран отдел с новоназначени служители, който да осъществява цитираните дейности по външен одит. В същото време, предвид широкото приложно поле на закона и възможността за нарушаване на различни категории права, при изготвянето на становища и препоръки по проверките на жалбите до омбудсмана, както и по въпросите, свързани с оценката на ефективността на Комисията, ще бъдат ангажирани служителите от всички звена на администрацията на омбудсмана. Това от своя страна изисква увеличаване бюджета на институцията за 2022 г. с 30% за персонал и 15% за издръжка с оглед обезпечаване изпълнението на възложените с чл. 30 дейности.

Всички разпоредби цитирани като транспониращи ал. 6 и 8 от Директивата, се отнасят единствено до обезщетения – с изключение на възстановяване на работа поради незаконно уволнение. Мерките за транспониране не предвиждат никакви други коригиращи мерки, нито временно обезщетение и това е важен пропуск в защитата., за това следва да се създаде ал. 2 в чл. 33.

Разпоредбата на чл. 30 от Законопроекта за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения предвижда ново правомощие на институцията на омбудсмана, а именно да извършва външен одит по отношение на Комисията за защита на личните данни за изпълнението на задълженията й по закона.

В допълнителните разпоредби на законопроекта е предвидена промяна в Закона за омбудсмана, но не и в Правилника за организацията и дейността на омбудсмана.

Следва да бъде направено съответно изменение като се допълнят изброените там правомощия на инситуцията, както и да се предвиди създаването на специализирано звено, което да осъществява визирания в законопроекта външен одит.

ВНОСИТЕЛИ:

Радостин Чолаков